

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป.
กับประเทศเพื่อนบ้าน ระหว่างปี 2559-2561

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)

เดือนกันยายน 2558

สารบัญ

	หน้า
1. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561	1
2. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับราชอาณาจักรกัมพูชา	4
3. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	7
4. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	11
5. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	15
6. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับราชอาณาจักรภูฏาน	18
7. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา	22
8. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต	26

บทที่ 1 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน (สปพ.) กระทรวงการคลัง มีภารกิจในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน 7 ประเทศ ประกอบด้วย ราชอาณาจักร กัมพูชา (กัมพูชา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม) ราชอาณาจักรภูฏาน (ภูฏาน) สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต (ติมอร์-เลสเต) ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับ ประเทศเพื่อนบ้าน ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561 จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานความเชื่อมโยงด้านการขนส่ง การพัฒนาเมือง การเสริมสร้างขีดความสามารถ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมในการบรรเทาทุกข์ที่เกิด จากภัยธรรมชาติ (Disaster Management) นอกจากนี้ สพพ. ยังให้ความสำคัญกับการกระจายความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 7 ประเทศ ในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

1. การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2554 ประเทศไทยได้ยกระดับการพัฒนาประเทศจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับล่าง (Lower Middle Income Country: LM) สู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับบน (Upper Middle Income Country: UM) ปัจจุบันให้ความสำคัญกับการยกระดับการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (High Income) ขณะเดียวกัน แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับโลกและระดับภูมิภาคให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การเชื่อมโยง เส้นทางคมนาคมเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน รวมทั้งการลดความยากจน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลดความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 จึงมียุทธศาสตร์ส่งเสริมโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน และ ยุทธศาสตร์ความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยส่งเสริมด้านการขนส่งและ ระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะแผนงานด้านการพัฒนาความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี- เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) และความ ริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลาย สาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC)

2. ประเทศไทยกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ประเทศไทยตั้งอยู่บนจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของภูมิภาคและเป็นจุดศูนย์กลางที่สำคัญทางเศรษฐกิจ โดยไทยจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจภายในภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยจะส่งผลต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือพหุภาคี โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่ง

รัฐบาลส่งเสริมการสร้างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค เป็นส่วนสำคัญในการสร้างเส้นทางการค้า การขนส่ง การลงทุน การท่องเที่ยว รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ประชาชน ซึ่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะ ความเชื่อมโยงแนวการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง รวมทั้งความเชื่อมโยงระหว่าง ภูมิภาคกับกลุ่มประเทศ BIMSTEC

3. โอกาสและความท้าทายด้านการพัฒนา

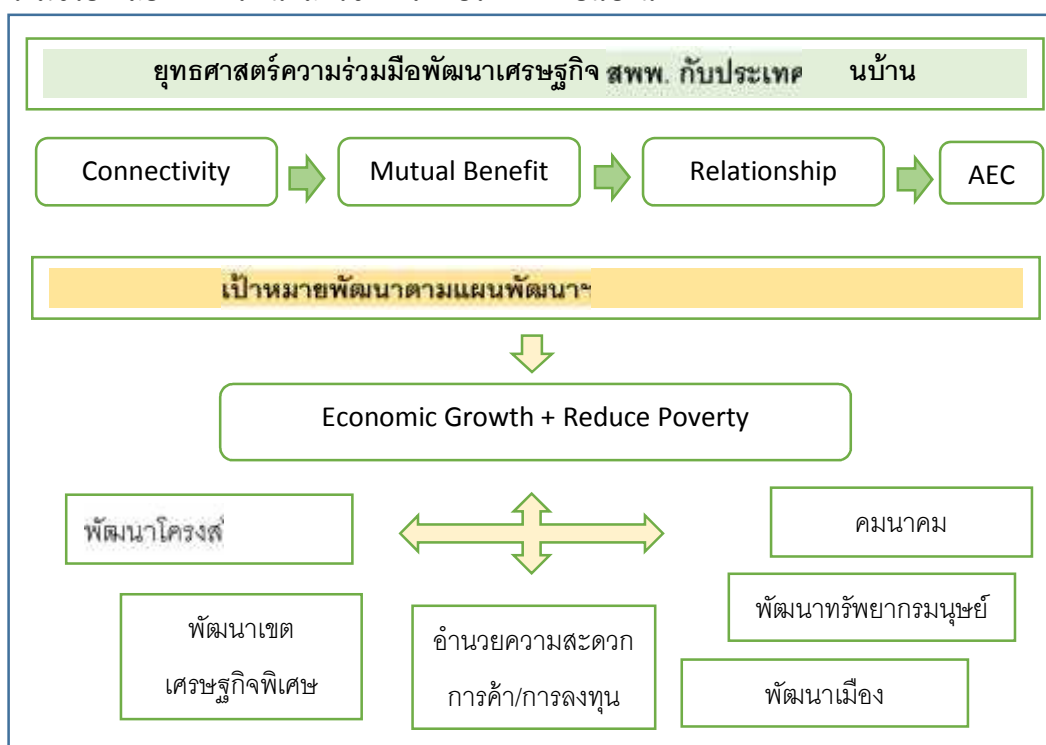
ประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบความร่วมมือของ สพพ. ยังมีความต้องการในการพัฒนาเพื่อยกระดับรายได้ของประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV ในภูมิภาคอาเซียน มีความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเชื่อมโยงและการพัฒนาเมือง เพื่อลดความยากจนและความแตกต่างของระดับการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ขณะที่กลุ่มประเทศ BST มีความต้องการยกระดับคุณภาพชีวิตและพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเช่นเดียวกันกับกลุ่มประเทศ CLMV แต่ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่จะเชื่อมโยงกับประเทศไทยในระยะ 3-5 ปี มีน้อยกว่ากลุ่มประเทศ CLMV นอกเหนือจากการลดความยากจนและความแตกต่างของระดับการพัฒนา ความท้าทายที่เกิดจากภัยพิบัติอันส่งผลกระทบต่อประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สพพ. ควรให้ความสำคัญกับการลดความยากจนและการลดระดับความแตกต่างด้านการพัฒนา รวมทั้งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอันเนื่องมาจากภัยพิบัติต่างๆ

4. แนวโน้มการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการของ สพพ.

บทบาทของ สพพ. ต่อการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ ลดความแตกต่างของระดับการพัฒนา ตลอดจนลดความยากจนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยแนวโน้มในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของ สพพ. มีนัยที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS 2) กระจายสาขาความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความหลากหลาย เช่น การพัฒนาชุมชนเมือง (Urban Development) และการพัฒนาทางด้านสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศเพื่อนบ้าน 3) การกระจายความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยไม่ให้ความสำคัญกับประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นหลัก 4) การให้ความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมในกรณีเกิดภัยพิบัติที่เกิดความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

นอกจากนี้ สพพ. จะสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของ สพพ. รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ในการบริหารหนี้สาธารณะ (Public Debt Management) ให้กับเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้าน

สหพพ. จะส่งเสริมการบูรณาการกับองค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน

1.5 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

สพพ. จะมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ โดยมีการกำหนดติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่กล่าว พร้อมทั้งพิจารณาปรับปรุงกรอบโครงการให้ความช่วยเหลือภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับประเทศเพื่อนบ้าน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศเพื่อนบ้านอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานที่กล่าวเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ และทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นเพื่อเร่งแก้ไขได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันท่วงที รวมทั้งจัดทำกรอบการดำเนินงานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละปี

บทที่ 2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับราชอาณาจักรกัมพูชา ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

บทวิเคราะห์

กัมพูชาเป็นประเทศที่มีแรงงานมากและค่าแรงต่ำมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย (ปราสาทนครวัดใน จ.เสียมราฐ และปราสาทพระวิหาร ใน จ.พระวิหาร) มีชายฝั่งทะเลที่ยาวและมีแหล่งน้ำของสัตว์น้ำบริเวณรอบทะเลสาบเขมร (Tonle Sap) เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทรัพยากรของกัมพูชาที่สำคัญ ได้แก่ อัญมณี เหล็ก ฟอสเฟต บ็อกไซต์ ซิลิกอน ถ่านหิน แมงกานีส น้ำมัน แก๊ส และไม้สัก กัมพูชามีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมการลงทุน โดยตรงจากนักลงทุนต่างประเทศ กัมพูชาเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมากโดยที่ผ่านมามีอัตราการเติบโตถึงร้อยละ 7 ต่อปี ซึ่งจัดเป็นประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเร็วที่สุด โดยมีแรงขับเคลื่อนจากภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างเงินลงทุนจากต่างประเทศ ในส่วนของนักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในกัมพูชา เป็นคู่ค้าลำดับที่ 8 ในปี 2557 โดยนิยมเข้าไปลงทุนในธุรกิจอาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เกษตร และการบริการ ในปี 2557 ไทยมีมูลค่าการค้ากับกัมพูชา 164,667.33 ล้านบาท ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้ มูลค่าการค้าบริเวณชายแดนไทยกับกัมพูชามีมูลค่า 114,465.84 ล้านบาท

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่ากัมพูชาจะมีศักยภาพดึงดูดนักลงทุนแต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่อการลงทุน คือ ประสิทธิภาพของแรงงานยังต่ำและขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือแรงงาน มาตรฐานระบบการศึกษา และยังมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณสุขูปโภค เช่น การคมนาคมขนส่งไม่พร้อมและยังไม่ได้มาตรฐาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการขนส่ง เนื่องจากสาธารณสุขูปโภคพื้นฐานยังไม่ทั่วถึง เช่น ประปา และไฟฟ้า ซึ่งเป็นต้นเหตุทำให้ต้นทุนในการประกอบการเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม อัตราค่าจ้างยังคงต่ำเพราะรายได้ต่อหัวของประชากรเฉลี่ยอยู่ที่ 2,700 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปี ยังอยู่ในอันดับเพิ่มสูงขึ้น ทำให้อำนาจซื้อไม่มากนัก

การพัฒนาความสัมพันธ์กับกัมพูชาในทุกมิติและทุกระดับเป็นสิ่งที่สมควรควรอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคง ส่งเสริมให้กัมพูชามีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ คุณภาพชีวิต สาธารณสุข การศึกษา และการฝึกอาชีพดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อกระชับความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ ทั้งระดับประชาชนในพื้นที่บริเวณโดยรอบไปจนถึงระดับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในกัมพูชา ดังนั้น สพพ. จึงยังคงจะให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของกัมพูชาต่อไป นอกจากนี้ สพพ. ยังต้องการเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาทางด้านสังคมของกัมพูชาควบคู่ไปด้วย

ดังนั้น จะต้องมีการพัฒนาทางด้าน Hardware และ Software ไปพร้อมๆ กัน ในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สพพ. จะเน้นการเพิ่มศักยภาพในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือการบริหารการคลัง

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับกัมพูชา

1. ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาของกัมพูชา

กัมพูชาเป็นประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นที่สนใจจากนักลงทุนต่างชาติเป็นอย่างมากประเทศหนึ่งในแถบอาเซียน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลกัมพูชามีนโยบายสนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนเพิ่มมากขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชน รวมทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยมีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบต่างๆ ให้เอื้อต่อการเข้ามาลงทุนของต่างชาติมากขึ้น ประกอบกับ

ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ และมีที่ดินว่างเปล่าเป็นจำนวนมากเหมาะสำหรับนำมาใช้ทำการเกษตรและอุตสาหกรรม

ปัจจุบันประเทศกัมพูชาอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. 2557-2561 (National Strategic Development Plan-NSDP 2014-2018) ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการพัฒนา 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างสันติภาพ เสถียรภาพทางการเมือง ระเบียบความมั่นคงและสังคมต่อต้านการคอร์รัปชัน การปฏิรูประบบกฎหมายและศาล การปฏิรูปการบริหารภาครัฐ

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศของภาคเอกชน โดยให้ความสำคัญต่อการเพิ่มความแข็งแกร่งของภาคเอกชนและดึงดูดการลงทุนในกัมพูชา

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกภาคและทางด้านการเงิน โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ลดความยากจน รวมทั้งอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาประเทศในแง่การบูรณาการกัมพูชาเข้ากับภูมิภาคและโลก พื้นฟูและก่อสร้างทางด้านกายภาพ

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข เพื่อให้บริการแก่ประชาชนนอกเหนือจากเป้าหมายหลักตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติของกัมพูชาแล้ว ยังมีความท้าทายสำคัญอื่นๆ ดังนี้

(1) ลดการรับความช่วยเหลือทางการเงินแบบให้เปล่าจากประเทศอื่นๆ โดยจะทำการกู้แทน พร้อมทั้งพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ต่ำ

(2) สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจฟื้นฟูเศรษฐกิจ

(3) สร้างแรงงานฝีมือรวมทั้งสร้างความเท่าเทียมในการเสียภาษี

(4) สร้างระบบการปกครองบ้านเมืองที่ดี

(5) ลดหย่อนนโยบายเกี่ยวกับด้านอุตสาหกรรม การลงทุนต่างๆ เพื่อรองรับการลงทุนต่างชาติ

(6) บริหารค่าเงินให้ไม่ขึ้นอยู่กับค่าเงินสกุลใดสกุลหนึ่ง

(7) ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม บริหารจัดการระบบน้ำ อาทิ ทะเลสาบเขมร (Tonle Sap)

ในการนี้ กัมพูชาได้มีการกำหนดการดำเนินงาน การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติ (National Strategic Development Plan: NSDP 2014-2018) ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561 โดยมีเป้าหมายหลัก คือ เปลี่ยนสถานะจากประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางในระดับสูง ในปี 2573

ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเกิดสันติภาพอย่างชัดเจนในกัมพูชา และระบบการเมืองมีเสถียรภาพกัมพูชามีการเติบโตอย่างมาก แต่ความยากจนยังคงมีมากในพื้นที่ชนบทครอบคลุมมากถึงร้อยละ 90 ของประเทศ ดังนั้น จึงควรใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรสหประชาชาติ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals-MDGs) เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายในการขจัดความยากจน รวมถึงสนับสนุนทางด้านการลงทุนในประเทศ การพัฒนาด้านสาธารณสุขและบริการด้านสังคม เพื่อก้าวเดินไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน โดยเร่งดำเนินการพัฒนาด้านสังคมให้เป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่ การลดความยากจน การลดอัตราการติดต่อกันของโรคร้ายต่างๆ เช่น มาเลเรีย และวัณโรค รวมทั้งการขยายบริการน้ำประปา การจัดการศึกษา ซึ่งประเทศกัมพูชาจำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหเหล่านี้โดยด่วนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาในปี 2558 ทั้งนี้ กัมพูชาได้ดำเนินการตามเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- (1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี
- (2) อัตราการเติบโตของรายได้ต่อหัวของประชากรมากกว่า 1,000 เหรียญสหรัฐ/คน/ปี
- (3) ลดอัตราความยากจนให้ต่ำกว่าร้อยละ 19.5 ของประชากร ในปี 2554
- (4) บรรลุเป้าหมายตามแผนการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals-MDGs) โดยกัมพูชาได้รับการคัดเลือกให้เป็นประเทศต้นแบบในการบรรลุเป้าหมายที่กล่าว

2. แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. และกัมพูชา (ปี 2559-2561)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกัมพูชาในทุกมิติและทุกระดับ เพื่อให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคงระหว่างสองประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้กัมพูชามีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ คุณภาพชีวิต สาธารณสุข การศึกษา และการฝึกอาชีพ ตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับกัมพูชา ระหว่างปี 2557-2561 สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 สนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองสำคัญตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ

ส่งเสริมและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดน รวมไปถึงโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงระหว่างสองประเทศ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นที่ตั้งของตลาดการค้าชายแดนที่สำคัญ และเป็นเส้นทางคมนาคมที่ใกล้ที่สุดในการเดินทางจากกรุงเทพฯ เข้าสู่กัมพูชา พัฒนาสาธารณูปโภคด้านต่างๆ ปรับปรุงและก่อสร้างอาคารด่านผ่านแดน รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้งรองรับนักลงทุนต่างชาติ

2.2 ขยายความเชื่อมโยงด้านคมนาคม พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมทั่วประเทศระหว่าง

ชายแดนประเทศไทยกับกัมพูชาไปยังเวียดนามใต้ เพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจในการติดต่อค้าขายขนส่งสินค้าและเดินทางสัญจรของประชาชน ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางบก เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร รวมทั้งการปรับปรุงและก่อสร้างสะพานรถไฟเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย กัมพูชา และเวียดนาม รวมถึงการพัฒนาการขนส่งทางน้ำส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกันทั้งทางบกและทางทะเลและการพัฒนาจุดผ่านแดนต่างๆ ระหว่างไทยและกัมพูชา

โดยมีเป้าประสงค์ เพื่อร่วมมือและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชาส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา และสนับสนุนการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ การเจริญเติบโตและมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เกิดความไว้วางใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาในทุกระดับเกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกันมากยิ่งขึ้น สนับสนุนภาคเอกชนไทย ผู้ประกอบการไทย ผู้รับเหมาไทย และที่ปรึกษาไทยเข้าไปประกอบกิจการในกัมพูชา

**บทที่ 3 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน
ลาว
ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561**

บทวิเคราะห์

สปป.ลาว นับเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสำคัญต่อไทยมากในลำดับต้นๆ เนื่องจากประเทศไทยและ สปป.ลาว มีความสัมพันธ์อันดีใกล้ชิดกันในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับผู้นำไปจนถึงระดับประชาชน อีกทั้งยังมีพรมแดนทั้งทางบกและทางน้ำติดกันยาวถึง 1,810 กิโลเมตร สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีประชากรน้อยที่สุดในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง มีประชากรประมาณ 6 ล้านกว่าคน แต่เป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะแหล่งน้ำ แหล่งแร่ต่างๆ และพื้นที่ทำการเกษตร อีกทั้ง อัตราการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว และสัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยทำงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว และเอื้อประโยชน์ต่อนักลงทุนไทยในการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัตถุดิบและแรงงานจำนวนมาก ซึ่งมีอัตราค่าจ้างต่ำกว่าไทย นอกจากนี้ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ สปป.ลาว มีการขยายตัวเฉลี่ยใน 5 ปี (ระหว่างปี 2554 – 2558) อยู่ที่ร้อยละ 7.78 ซึ่งนับว่ามีการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงแม้จะมีประชากรเพียง 6 ล้านกว่าคน

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์ของ สปป.ลาว ที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การส่งเสริมความเชื่อมโยง (Connectivity) ด้านการคมนาคมขนส่งของไทย เนื่องจาก สปป.ลาว เป็นประเทศที่อยู่กึ่งกลางระหว่างประเทศไทยและตลาดขนาดใหญ่ คือ ตลาดเวียดนามและตลาดจีนตอนใต้ ซึ่งมีจำนวนประชากรประมาณ 90 ล้านคน และ 48 ล้านคนตามลำดับ สำหรับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของ สปป.ลาว มีมูลค่าการค้าระหว่างกันในปี 2557 สูงถึงประมาณ 1.75 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18 ของปริมาณการค้าทั้งหมดใน CLMV และจากภูมิประเทศที่มีพรมแดนติดกันครอบคลุมถึง 11 จังหวัดของไทย และ 9 แขวงของ สปป.ลาว ทำให้ปริมาณการค้าชายแดนระหว่างกันสูงถึงร้อยละ 86 ของปริมาณการค้าไทย – สปป.ลาว ทั้งหมด

ด้านพลังงาน สปป.ลาว มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศเพื่อเป็น Battery of Asia ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านพลังงานของไทยที่จะร่วมกันผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่สาม ทั้งนี้ ปริมาณการซื้อ – ขายไฟฟ้าระหว่างไทย – สปป.ลาว จะขยับตัวสูงขึ้นถึง 5 หมื่นล้านบาทในช่วง 3 – 5 ปี จากปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าของไทยถึง 7,000 เมกะวัตต์ ภายในหรือหลังปี 2558

ด้านการลงทุน สปป.ลาว เป็นประเทศที่น่าสนใจ นอกจากปัจจัยด้านแรงงานและวัตถุดิบที่มีมาก สปป.ลาว ยังได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรทั่วไป (GSP) จากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนไทยที่สามารถเข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว และได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีนี้ในการผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สปป.ลาว มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทยในทุกด้าน ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน พลังงาน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้น สปป. จึงควรให้ความสำคัญต่อการให้ความช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของ สปป.ลาว

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับ สปป.ลาว

1) ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาของ สปป.ลาว

สปป.ลาว มีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนโยบายการเปิดประเทศรับการลงทุนจากต่างประเทศ และได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการสนับสนุนทางการเงินและทาง

วิชาการ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบัน สปป.ลาว สามารถเปลี่ยนจากประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (Land Lock Country) เป็นประเทศที่สามารถเชื่อมต่อ (Land Link Country) กับประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาคได้ด้วยการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งภายในประเทศเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้สามารถเดินทางติดต่อไปมาหาสู่กันได้สะดวกมากยิ่งขึ้น และรองรับการค้าการลงทุนจากต่างประเทศ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป.ลาว สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1) ร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคและอนุภูมิภาค เพื่อส่งเสริมการลงทุน การค้า และการท่องเที่ยว บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน

2) พัฒนาประเทศให้เป็นแหล่งผลิตพลังงานที่สำคัญของเอเชีย (Battery of Asia) โดยการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในโครงการพัฒนาพลังงานผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่ เพื่อจำหน่ายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

3) พัฒนาประเทศจาก Land Lock ไปสู่ Land Link

4) เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศจากฐานะประเทศด้อยพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมสมัยใหม่ภายในปี 2563

5) ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) โดยเฉพาะการลงทุนในโครงการพัฒนาแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้า โครงสร้างพื้นฐาน และภาคบริการ นอกจากนี้ การที่ สปป.ลาว ได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษี (GSP) และค่าจ้างแรงงานต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค จึงมีนักลงทุนจากประเทศต่างๆ เข้ามาลงทุนเพื่อผลิตสินค้าส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาและยุโรป จากการประเมินของกระทรวงแรงงานของ สปป.ลาว ระบุว่า สปป.ลาว อาจต้องนำเข้าแรงงานที่มีฝีมือในหลายสาขา เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจจำเพาะต่างๆ ทั่วประเทศ

สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีประชากรน้อยที่สุดในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงประมาณ 6 ล้านกว่าคน แต่เป็นประเทศที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว (ประมาณร้อยละ 2 ต่อปี) และมีสัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว การพัฒนา ด้านสังคมของ สปป.ลาว ตามเป้าหมาย Millennium Development Goal (MDG) มีทั้งที่บรรลุตามเป้าหมายและที่ล่าช้ากว่าเป้าหมาย โดยการพัฒนาสังคมที่เป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่ การลดความยากจนให้เหลือเพียงครึ่งหนึ่ง การลดอัตราการติดต่อของโรคร้ายต่างๆ เช่น มาลาเรีย และวัณโรค รวมทั้งการขยายบริการน้ำประปาและการกำจัดขยะในเขตเมือง ส่วนการดำเนินการที่ล่าช้ากว่าเป้าหมาย ได้แก่ การจัดการศึกษาระดับประถมให้ทั่วถึง การดูแลด้านโภชนาการสำหรับเด็ก โดยร้อยละ 44 ของเด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ปีมีความสูงไม่ถึงเกณฑ์ และร้อยละ 27 ของเด็กเหล่านี้มีน้ำหนักที่ต่ำกว่าเกณฑ์ การลดอัตราการตายของมารดา สปป.ลาว เป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการตายของมารดาสูงที่สุดในภูมิภาค การให้ความเท่าเทียมด้านเพศก็เป็นอีกเป้าหมายหนึ่งที่ สปป.ลาว ควรให้ความสำคัญ

สปป.ลาว ได้ดำเนินการพัฒนาประเทศตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วรวม 7 ฉบับ ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2554-2558) สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ สรุปได้ดังนี้

(1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7.6 ต่อปี

(2) ภาคการผลิตมีอัตราการเติบโตสูงกว่าเป้าหมาย ได้แก่

- ภาคการเกษตรและป่าไม้ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.1 ต่อปี (เป้าหมายร้อยละ 3.3 ต่อปี)

- ภาคบริการขยายตัวร้อยละ 8.4 ต่อปี (เป้าหมายร้อยละ 7.4 ต่อปี)

(3) ภาคการผลิตที่มีอัตราการเติบโตช้ากว่าเป้าหมาย คือ ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.5 ต่อปี (เป้าหมายร้อยละ 13.6 ต่อปี)

ปัจจุบัน สปป.ลาว อยู่ระหว่างการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของ สปป.ลาว ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2559-2563) ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการลดความยากจน และการหลุดพ้นจากประเทศที่มีระดับการพัฒนาน้อย (LDC) ภายในปี 2563 ด้วยการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและครอบคลุม โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และการบูรณาการความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกด้าน โดยกำหนดแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ สรุปได้ดังนี้

- การขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.5 – 9 ต่อปี
- รายได้ต่อหัวของประชากร 3,200 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปี ภายในปี 2563
- อัตราเงินเฟ้อ น้อยกว่า 6% ต่อปี
- พัฒนาประเทศเพื่อให้พ้นจากสภาพประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (LDC) ในปี 2563
- มุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและครอบคลุม โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- การเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างคงที่ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจมหภาค
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านสังคมและวัฒนธรรม
- การรักษาความมั่นคงทางการเมือง สันติและการจัดระเบียบทางสังคม
- การขยายความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกๆ ด้าน

2. แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับ สปป.ลาว (ปี 2559 – 2561)

สหพ. มีแนวทางในการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับ สปป.ลาว โดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่ สปป.ลาว เพื่อสนับสนุนการขยายความร่วมมือทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญของอนุภูมิภาค อาทิตี GMS ACMECS ASEAN และทวิภาคี โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งการเชื่อมโยงทางคมนาคมขนส่งและการพัฒนาระบบสาธารณสุขูปโภคของ สปป.ลาว เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคม และการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาของทั้งสองประเทศร่วมกัน การกำหนดแนวทางการร่วมมือเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของ สพพ. กับ สปป.ลาว ควรให้ความสำคัญกับประเด็นความร่วมมือในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมความเชื่อมโยงคมนาคมขนส่ง (Connectivity) สพพ. ควรพิจารณาโครงการเพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งในภูมิภาค โดยเฉพาะการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ (Economic Corridors) เชื่อมโยงระหว่างเมืองเศรษฐกิจสำคัญๆ เพื่อให้มีการขยายตัวทางการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวจากไทยไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้ โดยเฉพาะเส้นทางหรือเมืองที่อยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (EWEC) และแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ – ใต้ (NSEC) อาทิตี การพัฒนาเส้นทางหมายเลข 8 และ 12 ใน สปป.ลาว เป็นต้น

2.2 ด้านพลังงาน ส่งเสริมโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนความร่วมมือในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าร่วมกันระหว่างไทย – สปป.ลาว อาทิ โครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าเพื่อเชื่อมโยงมายังประเทศไทย

2.3 ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่และเมือง สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุขปภคที่สำคัญตามเมืองเศรษฐกิจสำคัญ เมืองคู่แฝด (Sister Cities) และเมืองที่อยู่บนระเบียงเศรษฐกิจ (Corridor Towns) ใน สปป.ลาว รวมถึงการพัฒนาเมืองชายแดนที่อยู่ติดกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง อาทิ การพัฒนาระบบประปา ระบบไฟฟ้า ถนน สนามบิน เป็นต้น

บทที่ 4 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

บทวิเคราะห์

เมียนมามีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน จีน และอินเดีย ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ นอกจากนี้เมียนมามีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งก๊าซธรรมชาติ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมแก่การเกษตร ป่าสัก แร่โลหะ หยกและอัญมณีต่างๆ โดยเมียนมามีปริมาณก๊าซธรรมชาติที่พิสูจน์แล้วประมาณถึง 7.8 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต ปริมาณน้ำมันสำรอง 3.2 พันล้านบาร์เรล ปริมาณทรัพยากรน้ำเฉลี่ย 19,000 ลูกบาศก์เมตร/คน/ปี ซึ่งมีปริมาณที่สูงที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ในปัจจุบันสามารถนำน้ำมาใช้ได้เพียงร้อยละ 5 และมีพื้นที่ป่าไม้เกือบร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด

เมียนมากำลังดำเนินการปฏิรูปประเทศ โดยมีแนวทางในการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้น (1) การพัฒนาอุตสาหกรรมและการเกษตร (2) การเจริญเติบโตที่สมดุลระหว่างเมืองกับชนบท (3) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม และ (4) ระบบสถิติที่มีคุณภาพ พัฒนาเน้นการร่วมในประชาคมโลก เสริมสร้างการเจริญเติบโต ความหลากหลายและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการพัฒนาที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง

เมียนมามีความสำคัญต่อไทย โดยสามารถวิเคราะห์ถึงบทบาทความสำคัญจากด้านต่างๆ ได้ดังนี้

ด้านจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เมียนมาสามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไทยสู่ตลาดขนาดใหญ่ ด้วยเมียนมาเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่กว่าไทย 1.3 เท่า มีพรมแดนติดต่อกับไทยยาวที่สุดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีความยาวของเขตแดนทั้งทางน้ำและทางบกกว่า 2,400 กิโลเมตร ที่ตั้งของเมียนมาอยู่ในจุดยุทธศาสตร์สำคัญ สามารถเป็นประตูเชื่อมโยงไทยกับประเทศขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นตลาดที่มีกำลังซื้อมหาศาล อาทิ จีนและอินเดีย ตลอดจนภูมิภาคเอเชียใต้ อีกทั้งการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและเขตนิคมอุตสาหกรรมทวายของเมียนมามีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนที่สามารถเชื่อมโยงถึงภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก รองรับการค้าขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ด้านการค้า เมียนมาเป็นคู่ค้าที่สำคัญลำดับต้นๆ ของไทย โดยในปี 2557 ไทยกับเมียนมามีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 263,546.2 ล้านบาท ประมาณร้อยละ 80 เป็นมูลค่าการค้าชายแดน (เมียนมามีมูลค่าการค้าชายแดนกับไทยเป็นอันดับที่สอง) โดยเมียนมามีความสำคัญในฐานะเป็นตลาดส่งออกลำดับที่ 16 ของไทยในการค้าโลก และเป็นลำดับที่ 7 ของไทยในอาเซียน นอกจากนี้เมียนมามีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงมาหลายปีเฉลี่ยที่ร้อยละ 7 ต่อปี ซึ่งแสดงให้เห็นศักยภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อันจะเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับเมียนมาให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นได้

ไทยและเมียนมามีการสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้องหรือเมืองคู่แฝด (Sister City) ระหว่างอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และจังหวัดเมียวดีของเมียนมา ซึ่งเป็นเมืองคู่ค้าที่สำคัญ มูลค่าการส่งออกของไทย ณ ด่านแม่สอดมีจำนวนสูงที่สุดของด่านชายแดนเมียนมาและมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2557 มีมูลค่าการส่งออก ณ ด่านแม่สอด 59,839.24 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2556 ถึงร้อยละ 37.03 มูลค่าการค้ารวม 62,522.04 ล้านบาท นอกจากนี้ทั้งสองเมืองยังมีความสำคัญในฐานะที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างสองประเทศให้มากยิ่งขึ้นได้

ด้านการลงทุน ไทยให้ความสำคัญกับการลงทุนในเมียนมาจากทรัพยากรธรรมชาติ และด้านพลังงานที่มีเป็นจำนวนมาก รวมถึงสิทธิพิเศษทางการค้า ไทยได้เข้าไปลงทุนในเมียนมาเป็นอันดับที่ 2 รองจากจีน โดยสิ้นปี 2556 ไทยมีมูลค่าการลงทุนรวม 9,984 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในสาขาพลังงาน 6,030 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เมียนมาจัดเป็นประเทศในกลุ่ม Lease Development Country ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีและสิทธิพิเศษทางการค้าจากหลายประเทศ เมียนมามีทรัพยากรที่มีคุณภาพจำนวนมาก ทั้งทรัพยากรด้านพลังงาน ทรัพยากรป่าไม้ และอัญมณี อีกทั้งมีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานเป็นจำนวนมาก มีค่าจ้างแรงงานค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้เมียนมาเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีจุดแข็งทั้งด้านปัจจัย และต้นทุนการผลิต กอปรกับนโยบายการเปิดประเทศ และการปฏิรูปเศรษฐกิจที่ช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุนมากยิ่งขึ้น

ด้านพลังงาน ไทยพึ่งพาพลังงานจากเมียนมาในการผลิตไฟฟ้าในอัตราส่วนที่ค่อนข้างสูง โดยปัจจุบันไทยนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาใน 3 แหล่งสำคัญ คือ ยาดานา เขตตาก และซอติกา โดยก๊าซส่วนใหญ่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงไฟฟ้าราชบุรี ในฝั่งตะวันตก

ไทยใช้ก๊าซธรรมชาติเพื่อผลิตไฟฟ้าประมาณร้อยละ 71 ของการผลิตไฟฟ้าทั้งหมด (โดยร้อยละ 38 ของก๊าซธรรมชาติที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้านำเข้าจากเมียนมา) เมียนมาจึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางด้านพลังงานของไทยเป็นอย่างยิ่ง

ปัจจุบันเมียนมาได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ การพัฒนาภาคการเงิน การเดินทาง ปฏิรูป และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน การสร้างบรรยากาศการลงทุน รวมทั้งการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในประเทศเชิงรุกทั้งทางถนน รถไฟ และท่าเรือ ทำให้เมียนมามีการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2557 คิดเป็นร้อยละ 7.7 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปี (ระหว่างพ.ศ. 2553-2557) ที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.8

อย่างไรก็ดี เมียนมายังต้องการการพัฒนาอีกมาก โดยเฉพาะด้านระบบสาธารณสุขภาคพื้นฐาน อาทิ ระบบไฟฟ้า โทรคมนาคม และการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศและรองรับการเติบโตในอนาคตแล้ว ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานเพียงพออีกด้วย เช่น อัตราการมีไฟฟ้าใช้ของชาวเมียนมาอยู่ที่ร้อยละ 26 ของจำนวนประชากรทั้งหมด (กว่า 50 ล้านคน)¹

ในการส่งเสริมการพัฒนาการเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง และการพัฒนาพื้นที่เมืองนอกจากรูปแบบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินทั้งด้านการให้เงินกู้เงินผ่อนปรน และการเงินให้เปล่าแล้ว การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมาก ซึ่งการระดมทุนเพื่อการลงทุนดังกล่าวโดยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวอาจไม่สามารถที่จะระดมเงินทุนได้เพียงพอ และทันต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากรัฐอาจมีข้อจำกัดในการกู้เงินจากการกำหนดเพดานหนี้สาธารณะ และการดำเนินนโยบายการลงทุนต้องคำนึงถึงเสถียรภาพฐานะการคลังของประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership: PPP)

การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจะช่วยลดข้อจำกัดด้านงบประมาณของภาครัฐ และทำให้สามารถขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อความต้องการพัฒนาของประเทศเมียนมา

¹ Kyaw Myint (2014), 'Myanmar Country Report', in Zen, F. and M. Regan (eds.), Financing ASEAN Connectivity, ERIA Research Project Report FY2013, No.15.Jakarta: ERIA, pp.221-267.

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กัมพูชา

1. ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาของเมียนมา

เมียนมาที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน จีน และอินเดีย ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ นอกจากนี้เมียนมามีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งก๊าซธรรมชาติ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมแก่การเกษตร ป่าสัก แร่โลหะ หยกและอัญมณีต่างๆ โดยเมียนมามีปริมาณก๊าซธรรมชาติที่พิสูจน์แล้วประมาณถึง 7.8 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต ปริมาณน้ำมันสำรอง 3.2 พันล้านบาร์เรล ปริมาณทรัพยากรน้ำเฉลี่ย 19,000 ลูกบาศก์เมตร/คน/ปี ซึ่งมีปริมาณสูงที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ในปัจจุบันสามารถนำน้ำมาใช้ได้เพียงร้อยละ 5 และมีพื้นที่ป่าไม้เกือบร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด

เมียนมากำลังดำเนินการปฏิรูปประเทศ โดยมีแนวทางในการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อประเด็นต่างๆ ดังนี้

(1) การค้าและการลงทุน รวมถึงการระดมการลงทุนจากต่างประเทศ

(2) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

(3) การบริหารจัดการความช่วยเหลือจากต่างชาติให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศในการปฏิรูประยะที่ 2 คือ การพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวเมียนมาให้ดีขึ้น

(4) เน้นการสร้างชาติ ความสงบ ความมีเสถียรภาพ ความเป็นเอกภาพแห่งชาติ ความมั่นคง ความเป็นเอกราชและอำนาจอธิปไตย

การพัฒนาเศรษฐกิจเมียนมาในระยะยาวมุ่งเน้นการพัฒนาแบบตลาด การจัดการความยากจน และการพัฒนาชนบทผ่านแผนการพัฒนารอบคลุมแห่งชาติ (National Comprehensive Development Plan-NCDP) ซึ่งเป็นแผนระยะสั้น 5 ปี และกรอบงานเพื่อการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม (Framework for Economic and Social Reforms-FESR) ซึ่งเป็นแผนระยะกลางและยาวที่มีเป้าหมายให้เมียนมาหลุดพ้นจากสถานะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Least developed countries: LDCs) ภายในปี 2563

เมียนมามีเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปีงบประมาณ 2558/2559 ในอัตราร้อยละ 9.3² เป้าหมายการลงทุนร้อยละ 30 ของ GDP เป้าหมายการออมร้อยละ 20 ของ GDP และเป้าหมายการเก็บรายได้ร้อยละ 3 ของ GDP³

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2554-2574) เมียนมาได้กำหนดเป้าหมายที่สำคัญไว้ดังนี้

(1) ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวเมียนมา

(2) เพิ่มรายได้ประชากร

(3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุข เช่น การคมนาคม แหล่งน้ำและสุขภาพ พลังงานไฟฟ้า การศึกษา การสาธารณสุข และระบบประกันสังคม เป็นต้น

(4) จัดให้มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น

(5) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(6) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) ตามวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติ และประชาคมอาเซียน

(7) สร้างการเจริญเติบโต ความหลากหลาย และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ

(8) มุ่งการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง

² Myanmar's National Planning Act.

³ The Fifth Five – Year Plan.

2. แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. และเมียนมา (ปี2559 – 2561)

การกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับเมียนมาจะพิจารณาจากกรอบนโยบาย การพัฒนาประเทศของรัฐบาลเมียนมา และรัฐบาลไทย กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ ความสัมพันธ์ทางการค้า และการลงทุนระหว่างไทยกับเมียนมา ตลอดจนขอบเขตการดำเนินงานของ สพพ. ซึ่งจะนำมาสู่การให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการแก่เมียนมา โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมและการสาธารณสุขเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนับสนุนการขยายความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ ตลอดจนพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ดังต่อไปนี้

2.1 ส่งเสริมการเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง สืบเนื่องจากเมียนมายังมีความต้องการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการคมนาคมขนส่ง ซึ่งจะช่วยเสริมความสามารถในการแข่งขัน ลดต้นทุนและระยะเวลาในการขนส่ง ขยายการเข้าถึงโอกาสทางธุรกิจต่างๆ และการบริการภาครัฐ รวมทั้งจะช่วยเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้แก่การค้าชายแดน สพพ. จึงควรสนับสนุนการขยาย และปรับปรุงพัฒนาโครงข่ายการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบก เชื่อมการเดินทางและการขนส่งระหว่างไทยกับเมืองสำคัญของเมียนมา รวมถึงเชื่อมต่อไปยังอินเดียและจีนตอนใต้ในอนาคต การเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) และเชื่อมโยงกับพื้นที่เฉพาะ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดการขยายตัวของมูลค่าการค้าชายแดน และการลงทุน ตลอดจนสร้างการเชื่อมโยงระหว่างไทยกับภูมิภาค โดยมีกรอบแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเพื่อสนับสนุนการเปิดประตูการค้าไปยังตลาดที่สำคัญ คือ จีนและอินเดีย ซึ่งมีจำนวนประชากรเป็นอันดับที่ 1 และที่ 2 ของโลก (1,400 และ 1,285 ล้านคน)
- 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงไทยกับเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญ เขตเศรษฐกิจพิเศษ และเชื่อมโยงเมืองคู่ค้า เช่น (1) เส้นทางแม่สอด-เมียวดี-เมะล่าย (2) เส้นทางด่านเจดีย์สามองค์-พญาตองซู-ทันพยูไซยัด (3) เส้นทางบ้านพุน้ำร้อน-ทวาย-เมะล่าย
- 3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเพื่อสนับสนุนโครงการทางหลวงสามฝ่าย ไทย – เมียนมา – อินเดีย (India - Myanmar - Thailand Trilateral Highway Project)

2.2 ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่และเมือง สนับสนุนการพัฒนาเมืองคู่ค้าสาธาณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น อาทิ ไฟฟ้า ประปา ถนน ในพื้นที่เมืองที่อยู่บนระเบียงเศรษฐกิจ (Corridor Town) และเมืองคู่แฝด (Sister City) เช่น แม่สอด-เมียวดี เพื่อให้มีความพร้อมและเอื้ออำนวยต่อการค้า และการลงทุนของนักลงทุนเมียนมาและไทย ตลอดจนการพัฒนาเมืองอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงโครงการของ สพพ.

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

บทวิเคราะห์

เวียดนามเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในสองทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การผลิต การบริการ การลงทุน และทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เวียดนามกลายมาเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีศักยภาพ ประกอบกับประชาชนมีรายได้ต่อหัวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นกำลังการซื้อที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2557 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากรถึง 5,350 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และการมีประชากรมากถึง 90 ล้านคน ทำให้เวียดนามเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อ สามารถดึงดูดนักลงทุนต่างชาติจำนวนมาก โดยอาศัยข้อได้เปรียบในเรื่องของค่าแรงที่ยังมีอัตราไม่สูงนัก อีกทั้งแรงงานชาวเวียดนาม มีศักยภาพในการทำงานสูง มีความขยัน อดทน และเรียนรู้เร็ว รวมถึงมีอัตราการรู้หนังสือโดยเกือบทั้งประเทศมีประชากรที่สามารถอ่านออกและเขียนมากถึงร้อยละ 90.3 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ความได้เปรียบทางที่ตั้งของเวียดนาม ซึ่งมีชายฝั่งทะเลเป็นระยะทาง 3,440 กิโลเมตร จึงทำให้เวียดนามมีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลจำพวกสัตว์น้ำเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากทรัพยากรทางทะเลแล้ว เวียดนามยังมีท่าเรือสำคัญ อาทิ ท่าเรือดานัง ท่าเรือโฮฟอง และ ท่าเรือไซ่ง่อน เป็นต้น ทำให้เวียดนามเหมาะสมเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าไปยังประเทศต่างๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิก อีกทั้ง รัฐบาลเวียดนามมีโครงการพัฒนาท่าเรือแม่น้ำให้สามารถรองรับการขนส่งสินค้าได้มากขึ้น

ด้านการลงทุน เวียดนามมีเขตนิคมอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก โดยมีเขตนิคมอุตสาหกรรมประมาณ 100 แห่งทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งแต่ละนิคมอุตสาหกรรมจะมีปัจจัยส่งเสริมการลงทุนที่แตกต่างกันออกไป ทำให้นักลงทุนสามารถเลือกตั้งธุรกิจหรือโรงงานในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำธุรกิจได้ อาทิ นิคมอุตสาหกรรมอมตะ นิคมอุตสาหกรรม Bien Hoa I, II และ นิคมอุตสาหกรรม My Xuan A1, A2 เป็นต้น ประเทศไทยได้ไปลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเวียดนาม โดยกลุ่มอมตะ และมีแผนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่ 3 ที่จังหวัดโฮฟอง เพื่อรองรับการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ภายหลังจากญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก ซึ่งจะแล้วเสร็จในปี 2560 เพื่อกระจายสินค้าเข้าสู่ประเทศจีน ปัจจุบัน เวียดนามมีการเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อาทิ การตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามเมืองสำคัญ การปรับปรุงท่าเรือน้ำลึก (ดานัง และที่อ่าวคัมรานท์) และท่าอากาศยานนานาชาติให้ทันสมัย

ด้านการค้า แม้ไทยและเวียดนามจะไม่มีพรมแดนติดต่อกัน แต่เวียดนามเป็นคู่ค้าอันดับที่ 11 ของไทยในโลก และอันดับที่ 4 ของไทยในกลุ่มอาเซียน โดยมีมูลค่าการค้าระหว่างกันในปี 2557 จำนวน 11,826.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ถึงร้อยละ 13.16 อีกทั้งผลจากการประชุมรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการไทย - เวียดนาม (JRC) ครั้งที่ 3 ไทยและเวียดนามได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างกันเป็น 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2563

นอกจากนี้ เวียดนามยังมีเงินจากกลุ่มชาวเวียดนามโพ้นทะเล ("เวียดนามเกียว") หลายล้านคนซึ่งส่งเข้าไปพัฒนาระบบเศรษฐกิจของเวียดนามอีกด้วย ในปี 2557 ชาวเวียดนามโพ้นทะเลส่งเงินกลับประเทศจำนวน 12 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ถือเป็นแหล่งเงินที่สำคัญของประเทศอันดับ 2 รองจากการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI)

ไทยและเวียดนามดำเนินความสัมพันธ์ในรูปแบบ “หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์” ซึ่งเวียดนามเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคที่ไทยดำเนินความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าว ดังนั้น จากปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและ

โอกาสของเวียดนาม รวมถึงความสัมพันธ์ในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุนที่เพิ่มปริมาณมากขึ้น โดยเวียดนามได้รับความสนใจจากนักลงทุนไทยมากที่สุดในกลุ่ม CLMV และโดยเฉพาะในปี 2558 นี้ เป็นช่วงเวลาที่เวียดนามจะเข้าร่วมข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ฉบับใหม่ๆ กับหุ้นส่วนต่างๆ ถึง 14 ฉบับ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักลงทุนได้ใช้ประโยชน์จากความตกลงเหล่านี้ เพื่อผลิตและส่งออกสินค้าและบริการไปยังประเทศหุ้นส่วนของเวียดนามเหล่านี้ เพื่อขยายตลาดไปยังสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ด้วยระเบียบการให้สิทธิพิเศษตามข้อตกลง FTA เวียดนามจึงมีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การค้าเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยในภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กับเวียดนาม

1. ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาของเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามยังคงดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ “โดย เหมย ” (Doi Moi) โดยมีรูปแบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมและรวมศูนย์ที่รัฐบาลกลาง นับตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ซึ่งมุ่งเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดการผูกขาด รวมทั้งความพยายามในการเปิดประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และองค์การการค้าโลก (WTO) ประกอบกับการปฏิรูประบบเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง

เวียดนามได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2554-2563) ตามทิศทางที่พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามได้วางเอาไว้หลังการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคครั้งที่ 11 ในเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2554 ซึ่งรัฐบาลเวียดนามมองแนวโน้มของการพัฒนาของโลกว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และอาจจะเกิดความผันผวนอย่างไม่คาดหมายได้จึงตั้งเป้าจะพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประเทศอุตสาหกรรม ที่ทันสมัยในปี พ.ศ. 2563 และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลเวียดนามมีภารกิจที่จะต้องฝ่าฟัน ให้ได้ 3 ประการคือ

1) พัฒนาเศรษฐกิจระบบสังคมนิยมแบบตลาด (Socialist-oriented market economy) โดยสร้างภาพแวดล้อมของการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สมบูรณ์แบบ และมีการปฏิรูประบบการบริหารเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) เร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ได้คุณภาพสูงขึ้น โดยผ่านระบบการศึกษาและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3) สร้างโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปการอย่างครบถ้วน เป็นโครงการขนาดใหญ่สำหรับภาคเมือง สร้างระบบการขนส่งที่เพียงพอ เพื่อเชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆ ของประเทศเข้าด้วยกัน

รัฐบาลเวียดนามมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจนั้นมุ่งไปใน 5 แนวทางดังนี้

1) เร่งกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมและความทันสมัย ส่งเสริมอุตสาหกรรมและภาคบริการให้มีสัดส่วนในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น แต่ในยุทธศาสตร์ระยะยาวต้องสร้างภาคเกษตรเพื่อให้เป็นฐานให้กับความมั่นคงทางสังคม สร้างความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร

2) ปรับโครงสร้างทางการผลิตและการบริการ โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและการบริการคุณภาพสูง เพื่อทำให้เวียดนามมีผลิตภัณฑ์ที่แข่งขันได้ในตลาดโลก รวมถึงใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงการผลิตภาคเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและเพิ่มผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยให้สูงขึ้น

3) ปรับโครงสร้างวิสาหกิจ ปรับปรุงรัฐวิสาหกิจ และพัฒนาวิสาหกิจเอกชน เพื่อให้สามารถเพิ่มศักยภาพในการผลิตมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

4) ให้ความสำคัญกับตลาดภายในประเทศให้มากขึ้น สร้างเครือข่ายการกระจายสินค้าภายในประเทศให้มากขึ้น เพื่อใช้เป็นฐานในการเข้าถึงตลาดโลก เพิ่มตลาดส่งออกให้มากขึ้น และแสวงหาประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีให้มากขึ้น

5) ปรับปรุงกลไกการลงทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุน รัฐจะเน้นการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม สนับสนุนการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่ม และบรรดาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีที่สะอาด จำกัดอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมที่ใช้พื้นที่และพลังงานมาก และละทิ้งการลงทุนในเทคโนโลยีต่ำซึ่งทำลายสิ่งแวดล้อม

โดยสรุปทิศทางพัฒนาของเวียดนามจะเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่เติบโตจากการพึ่งพิงเงินลงทุนจำนวนมาก ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคลคุณภาพต่ำ ไปสู่เศรษฐกิจที่เติบโตอย่างมีคุณภาพที่อาศัยเทคโนโลยี ใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง และใช้ทักษะการจัดการที่ทันสมัย

2. แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับเวียดนาม (ปี 2559 – 2561)

ปัจจุบันเวียดนามเป็นประเทศที่มีฐานะเป็นประเทศมีรายได้ระดับกลางถึงต่ำ (Lower Middle Income Country : LM) ซึ่งจะทำให้ประเทศต่างๆ ที่จะให้ความช่วยเหลือจะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการให้ความช่วยเหลือใหม่ ในขณะที่เวียดนามเองก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และแนวทางในการรับความช่วยเหลือด้วยเช่นกันเพื่อให้สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา และภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวน เช่น ประเทศญี่ปุ่นโดยความช่วยเหลือผ่าน JICA ได้เปลี่ยนแปลงแนวทางการให้ความช่วยเหลือเวียดนามจากการเน้นการให้เปล่า เปลี่ยนมาเป็นฐานะของความสัมพันธ์ใหม่โดยเป็นหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือและลดความช่วยเหลือแบบให้เปล่าลง

สปพ. มีแนวทางในการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับเวียดนาม โดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่เวียดนาม เพื่อสนับสนุนการขยายความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและเวียดนาม โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญของอนุภูมิภาค อาทิ GMS ACMECS ASEAN และแผนปฏิบัติการเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ไทย – เวียดนาม (ปี พ.ศ. 2557-2561)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาของทั้งสองประเทศร่วมกัน และเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางของอนุภูมิภาคและของอาเซียน รวมถึงเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคีกับเวียดนามให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ดังนั้น การกำหนดแนวทางความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับเวียดนาม ควรให้ความสำคัญกับประเด็นความร่วมมือในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 สนับสนุนความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง สนับสนุนการพัฒนาในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนา ก่อสร้าง และปรับปรุงการเชื่อมโยงคมนาคมขนส่งทางบก เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งจากไทยไปยังเวียดนามและจีนมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก และแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ และตามเมืองคู่แฝด

2.2 สนับสนุนการพัฒนาชุมชนเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคตามเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจของเวียดนาม อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา ระบบป้องกันน้ำท่วม รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมในชุมชนเมือง เป็นต้น

บทที่ 6 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สปป. กัมพูชาอาณาจักรภูฏาน ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

บทวิเคราะห์

ภูฏานมีสภาพภูมิประเทศเป็นหุบเขา มีพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ประมาณร้อยละ 70 ไม่มีพื้นที่ติดทะเล และถูกล้อมจันทิศเหนือและอินเดียในทิศใต้ การเข้าถึงภูฏานโดยตรงจึงมีเพียงช่องทางอากาศเพียงวิธีการเดียว ทำให้การคมนาคมขนส่งจากไทยไปภูฏานมีต้นทุนที่สูง อย่างไรก็ตามภูฏานมีไฟฟ้าพลังน้ำเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ (ร้อยละ 18 ของรายได้ทั้งหมด) ภูฏานมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำประมาณ 23,760 เมกกะวัตต์ ปัจจุบันภูฏานผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำได้ 1,488 เมกกะวัตต์ โดยภูฏานได้มีเป้าหมายที่จะผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำให้ได้ 10,000 เมกกะวัตต์ภายในปี พ.ศ. 2563¹

ปัจจุบันภูฏานกำลังดำเนินการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาความสุ่มรวมประชาชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2556-2561) ซึ่งยึดมั่นในหลักการพึ่งพาตนเอง และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมและไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และเน้นการพัฒนาในทุกสาขาของสังคมอย่างรอบด้าน “Self Reliance and Inclusive Green Socio-economic Development” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญด้านสาธารณสุข การศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน การขจัดปัญหาสังคมและความยากจน พร้อมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยทั้งหมดจะดำรงอยู่ด้วยกันในลักษณะกลมกลืนตามหลักพุทธศาสนามหายาน

ความสำคัญระหว่างไทยกับภูฏาน สามารถวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

ด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ ภูฏานเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในแถบเทือกเขาหิมาลัย สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นภูเขาโอบล้อมด้วยประเทศจีนและอินเดีย ไม่มีทางออกทะเล การเดินทางเข้าสู่ภูฏานโดยตรงมีวิธีการเดียว คือ การเดินทางโดยเครื่องบิน ภูฏานเป็นประเทศขนาดเล็กมีพื้นที่ 38,394 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของพื้นที่ประเทศไทย

จากสภาพทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว ทำให้การเดินทางไปภูฏานมีต้นทุนที่สูง จึงเป็นข้อจำกัดการลงทุนจากไทย

ด้านเศรษฐกิจ ภูฏานมีขนาดเศรษฐกิจที่เล็กมากเมื่อเทียบกับประเทศไทย โดยในปี 2557 มี GDP เท่ากับ 1.82 พันล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 0.49 ของ GDP ไทย อีกทั้งภูฏานมีจำนวนประชากรเพียง 7.6 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของจำนวนประชากรของไทย

อย่างไรก็ตามภูฏานมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูง โดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 7 ซึ่งมากกว่าไทยเท่าตัว แต่รายได้เฉลี่ยต่อหัวเท่ากับ 2,390 เหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นอัตราครึ่งหนึ่งของไทย (คำนวณจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของไทยในปี 2557 ที่ 5,410 เหรียญสหรัฐ)

ด้านการค้า เนื่องจากภูฏานเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก และมีจำนวนประชกรน้อย อีกทั้งยังมีสภาพภูมิประเทศที่ถูกปิดล้อมด้วยจีนและอินเดีย ภูฏานจึงมีสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศกับอินเดียมากเป็นอันดับหนึ่ง ประมาณกว่าร้อยละ 80² และมีการค้ากับไทยในสัดส่วนที่น้อยมาก ประมาณร้อยละ 1 โดยในปี 2556 ภูฏานเป็นคู่ค้าอันดับที่ 153 ของไทย มีมูลค่าการค้ารวม 25.84 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภูฏานเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 134 ของไทย ในปี 2556 มีมูลค่าส่งออก 25.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 180 ของไทย มีมูลค่าการนำเข้าในปี 2556 เพียง 0.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี 2557 มีมูลค่าการค้ารวมเหลือเพียง 4.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

¹ Eleventh Five Year Plan - Main Document Volume I.

² ROYAL MONETARY AUTHORITY OF BHUTAN, ANNUAL REPORT 2013/14.

ด้านการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี โดยสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนภูฏานในปี 2557 โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 20 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด ตามมาด้วยนักท่องเที่ยวชาวจีน ร้อยละ 14 และนักท่องเที่ยวชาวอเมริกัน ร้อยละ 13³

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ภูฏานให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับประเทศไทยและชื่นชมความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของไทย โดยเฉพาะทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียง (Sufficient Economy) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาประเทศของภูฏาน คือ Gross National Happiness (GNH) และได้อาศัยประสบการณ์ของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตน เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศ โดยเห็นว่าวิถีการพัฒนาประเทศของไทยเป็นตัวอย่างที่ภูฏานสามารถนำไปศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศได้

ภูฏานดำเนินนโยบายเปิดประเทศหรือนโยบายมองออกไปข้างนอก (outward-looking policy) โดยภูฏานได้เริ่มดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน เน้นการพัฒนาประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของประเทศ ปัจจุบันสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก ได้ทรงสานต่อนโยบายเปิดประเทศแบบค่อยเป็นค่อยไปของพระราชบิดา โดยเน้นการเพิ่มปริมาณด้านการลงทุนจากต่างประเทศและการท่องเที่ยว

ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของภูฏาน ส่วนหนึ่งมาจากการมีธรรมาภิบาล (good governance) และการที่ข้าราชการได้รับค่าตอบแทนสูง ภูฏานเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการเก็บภาษีน้อยที่สุด รายได้จากการเรียกเก็บภาษีคิดเป็นเพียงร้อยละ 0.3 ของรายได้รัฐบาล และภาษีจากภาคธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 3 เท่านั้น ส่วนรายได้ที่เหลือเป็นรายได้จากการขายกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำให้แก่อินเดีย เงินปันผล ค่าภาคหลวง ภาษีสรรพสามิต และรายได้จากสาธารณูปโภค

อย่างไรก็ตาม แม้ภูฏานเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างมั่นคง และมีดุลการชำระเงินดี แต่ภูฏานต้องพึ่งพิงเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากตามศาสตร์จึงทำให้ภาระหนี้ต่อ GDP ของภูฏานอยู่ที่ระดับ ประมาณร้อยละ 92 ของ GDP ในปี 2556 และสูงขึ้นถึงระดับร้อยละ 128 ในปี 2557 ขณะนี้ภูฏานอยู่ระหว่างการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ด้วยความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เศรษฐกิจของภูฏานยังคงมีความผูกพันกับอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ให้เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าและเงินกู้แก่ภูฏานอยู่มาก

ความร่วมมือพหุภาคีภายใต้กรอบ BIMSTEC ภูฏานมีความยินดีพัฒนาด้านการเชื่อมโยง (Connectivity) ระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ ประกอบกับภูฏานมีความต้องการในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะสามารถเข้าไปลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยเฉพาะด้านพลังงานไฟฟ้า ตลอดจน ภูฏานมีจุดแข็งเรื่องการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอีกสาขาหนึ่งที่ไทยสามารถเข้าไปพัฒนาได้

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับภูฏาน

1. ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาของภูฏาน

ภูฏานดำเนินนโยบายในการพัฒนาประเทศโดยอาศัยปรัชญา “ความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH)” เน้นการพัฒนาอย่างสมดุล เพื่อให้ประชาชนมีความสุขและความพึงพอใจ ทั้งนี้ ในแนวทางปฏิบัติแนวคิดดังกล่าวได้ถูกบรรจุอยู่ในนโยบายและแผนงานของรัฐบาลทุกด้าน เพื่อให้สามารถรับมือกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อสิ่งที่ท้าทายของโลก โดยมีหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- 1) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน
- 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 3) การส่งเสริมวัฒนธรรม
- 4) ธรรมรัฐ

ปัจจุบันภูฏานกำลังดำเนินการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาความสุขมวลรวมประชาชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2556-2561) (2013-2018) ซึ่งยึดมั่นในหลักการพึ่งพาตนเอง และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมและ

³ Tourism Council of Bhutan, BHUTAN TOURISM MONITOR ANNUAL REPORT 2014.

ไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และเน้นการพัฒนาในทุกสาขาของสังคมอย่างรอบด้าน “Self Reliance and Inclusive Green Socio-economic Development” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญด้านสาธารณสุข การศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน การขจัดปัญหาสังคมและความยากจน พร้อมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยทั้งหมดจะดำรงอยู่ด้วยกันในลักษณะกลมกลืนตามหลักพุทธศาสนาหยาน

ภูฏานได้จัดลำดับความสำคัญในการพัฒนา ดังนี้

- 1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนนและพลังงาน
- 2) การพัฒนาด้านเกษตรกรรม เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- 3) การพัฒนาเมือง เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ การจัดการขยะมูลฝอย โครงการบ้านราคาต่ำ (โดยเฉพาะใน

เมือง Phuentsholing และ Thimphu)

โดยภูฏานมีเป้าหมายในการพัฒนา

1) เป็นประเทศที่มีความสันติ มั่งคั่งและมีความสุข (Bhutan 2020: A Vision for Peace, Prosperity and Happiness)

2) พึ่งพาตนเอง และการจ้างงานเต็มอัตราที่ร้อยละ 97.5 (Self-Reliance and full employment of the Economic Development Plan 2010)

3) พ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาภายในปี ค.ศ. 2020 (Least Developed Country: LDCs)

ทั้งนี้ รัฐบาลภูฏานได้พยายามสร้างสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้ประชาชนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่แบบแผนพัฒนาแบบตะวันตก เทคโนโลยีใหม่ๆ รวมถึงการเปิดประเทศมากขึ้นภายใต้แผนพัฒนาประเทศ (5 ปี) ที่เรียกว่า “Gross National Happiness Five-Year Plan” หรือแผนพัฒนาความสุขมวลรวมประชาชาติปัจจุบัน

2. แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. และภูฏาน (ปี 2559 – 2561)

สปพ. มีแนวทางในการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับภูฏาน โดยพิจารณาจากทิศทางความต้องการในการพัฒนาประเทศของภูฏาน ผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจของภูฏาน กรอบความร่วมมือพหุภาคีที่ไทยและภูฏานเป็นสมาชิกร่วม คือ BIMSTEC โดยอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความเชื่อมโยง (Connectivity) ทางเศรษฐกิจสังคมที่มีพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Relationship) เพื่อสนับสนุนการขยายความร่วมมือทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวระหว่างไทยและภูฏาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวภูฏาน

ในขณะที่ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการสร้างเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์เพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนไทยไปลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการสาธารณสุขภาค ขณะเดียวกันภูฏานเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่มีพรมแดนติดกับไทย ประกอบกับสภาพภูมิประเทศของภูฏานถูกโอบล้อมด้วยประเทศจีน และอินเดีย สภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูง ไม่มีทางออกทะเล การเดินทางเข้าสู่ประเทศภูฏานโดยตรงมีทางอากาศเพียงทางเดียว ซึ่งมีต้นทุนสูง นับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการนำพาเอกชนไทยไปลงทุน โดยเฉพาะข้อกำหนดของสปพ. ที่กำหนดให้ประเทศเพื่อนบ้านต้องใช้สินค้าไทยร้อยละ 50 รวมทั้งการขนส่งสินค้า และเครื่องจักรที่จำเป็นต่อการลงทุนในภูฏาน

ดังนั้น ความเป็นไปได้ในการให้ความช่วยเหลือภูฏานคือ การดำรงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ชาวภูฏานนำความรู้ ทักษะที่ได้ไปใช้พัฒนาประเทศต่อไป โดยยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับภูฏาน ควรให้ความสำคัญกับประเด็นความร่วมมือในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานด้านคมนาคมขนส่ง สนับสนุนการพัฒนามาตรฐานการคมนาคมขนส่ง ทั้งด้านการออกแบบ การก่อสร้างและการบำรุงรักษาถนน และระบบคมนาคมทางอากาศ โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาด้านการคมนาคมของไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคมนาคมขนส่งใน

กฎหมายให้มีความยั่งยืน ได้มาตรฐาน และครอบคลุมความต้องการยิ่งขึ้น ซึ่งการมีระบบคมนาคมที่สะดวกมีมาตรฐานจะช่วยสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวต่อไป ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวควรสอดคล้อง หรือสนับสนุนโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของ สพพ. ในอนาคต

2.2 ส่งเสริมการพัฒนาสาขาเกษตรกรรม สนับสนุนการพัฒนาการเกษตรเชิงพาณิชย์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร การแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อทดแทนการนำเข้า เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายพึ่งพาการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศอินเดียจำนวนมาก

2.3 ส่งเสริมการวางแผนพัฒนาเมืองและชนบท (Urban and Rural Development Planning)

สนับสนุนการวางแผนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นด้านสาธารณูปโภค เพื่อให้บุคลากรชาวภูฏานสามารถบริหารจัดการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา การสาธารณสุข และการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ครอบคลุมความต้องการในเมืองสำคัญๆ และพื้นที่ในเขตชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวภูฏาน ด้วยการพัฒนาที่อยู่อาศัย การศึกษาและการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และครอบคลุม จะช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนของประชาชน

อย่างไรก็ดี หากสาขาความร่วมมือที่มีศักยภาพทั้ง 3 สาขาเพื่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยกับภูฏานได้ดำเนินการโดย สพพ. ในอนาคตจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ เป็นการปูทางให้เอกชนไทยไปลงทุนในประเทศภูฏานได้ในอนาคต ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการขยายศักยภาพของเอกชนไทยในภูมิภาคเอเชียใต้

บทที่ 7 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

บทวิเคราะห์

ศรีลังกาเป็นประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของ สพพ. ที่อยู่นอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และไม่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศในระดับรัฐบาลและประชาชนใกล้ชิดกัน โดยศรีลังกาเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีนโยบายและความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค รวมทั้งเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมีจุดเด่นที่ตั้งอยู่บนจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ มีสภาพทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับประเทศไทย

ที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ ศรีลังกาตั้งอยู่บนจุดยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - เอเชียใต้ - ตะวันออกกลาง - ยุโรป มีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการขนส่ง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางการเชื่อมโยงในอนุภาคระหว่างท่าเรือในศรีลังกากับท่าเรือในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายที่อยู่ภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทย ประกอบกับทิศทางนโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค

สภาพทางเศรษฐกิจ ศรีลังกามีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2557 มีอัตราการเจริญเติบโตระหว่างร้อยละ 6.3 -8.2 รายได้เฉลี่ยต่อหัวมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 มูลค่า 2,580 เหรียญสหรัฐ ต่อปี เป็น 3,625 เหรียญสหรัฐ ต่อปี ในปี พ.ศ. 2557 รวมทั้งมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้ามสัดส่วนหนี้รัฐบาลต่อ GDP อยู่ในระดับที่สูงถึงร้อยละ 75.5 โดยสูงกว่าระดับมาตรฐานร้อยละ 60 ทำให้ศรีลังกาต้องมีการระดมทุนในการชำระหนี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพในการพัฒนาระยะยาว นอกจากนี้ศรีลังกายังเป็นประเทศที่ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) ในสินค้าจำพวกสิ่งทอ จึงเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต

เศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศ การค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ โดยการค้ำมีทิศทางที่เพิ่มขึ้นและไทยเป็นฝ่ายได้ดุลทางการค้าอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2557 มีมูลค่าการค้า 16,434.03 ล้านบาท ซึ่งเป็นตัวเลขที่น้อยเมื่อเทียบกับการระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศยังอยู่ในระดับที่ต่ำ โดยสถิติระหว่างปี พ.ศ. 2513-2554 มีมูลค่ารวมเพียง 386 ล้านบาท การลงทุนส่วนใหญ่เน้นในภาคบริการ สาขาการท่องเที่ยว และโรงแรม นอกจากนี้มีจุดร่วมที่สำคัญคือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เชิงนิเวศน์ และเชิงสุขภาพ ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 มีนักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปศรีลังกาประมาณ 5,000 คน นักท่องเที่ยวชาวศรีลังกาเดินทางมาประเทศไทย 46,044 คน นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2557 นักท่องเที่ยวศรีลังกาเดินทางมาไทยเพิ่มขึ้นเป็น 77,441 คน ดังนั้นการปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศจึงมีทิศทางในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

การที่ศรีลังกาเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูง มีที่ตั้งอยู่บนจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป และมีแรงงานในราคาถูกจึงเป็นโอกาสการลงทุนของผู้ประกอบการจากประเทศไทย ในการย้ายฐานการผลิตและกระจายสินค้าระหว่างภูมิภาค ขณะเดียวกันการค้าและการท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ทำให้ศรีลังกาจะเป็นตลาดการค้าและการท่องเที่ยวที่มี

ศักยภาพในการเติบโตในอนาคต อย่างไรก็ตาม เพื่อรองรับการพัฒนาเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในอนาคต ศรีลังกามีความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นอย่างมาก ขณะที่รัฐบาลศรีลังกาให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างประเทศ ความช่วยเหลือทางการเงินจากต่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐ-ภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในสาขาต่างๆ

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการสร้างเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์เพื่อขยายการค้า และการลงทุนระหว่างภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมนักลงทุนไทยไปลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการสาธารณูปโภค ดังนั้น สพพ. ในฐานะหน่วยงานของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการ และหน่วยงานที่มีศักยภาพที่จะนำพาเอกชนไทยไปลงทุนและทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน ขณะเดียวกันศรีลังกาเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่มีพรมแดนติดกับไทยทำให้มีอุปสรรคที่สำคัญในการนำพาเอกชนไทยไปลงทุน โดยเฉพาะข้อกำหนดของ สพพ. ที่ให้ประเทศเพื่อนบ้านใช้สินค้าและบริการจากไทยร้อยละ 50 ของวงเงินให้ความช่วยเหลือทางการเงิน รวมทั้งการขนส่งสินค้า และเครื่องจักรที่จำเป็นต่อการลงทุนในศรีลังกา

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับศรีลังกา

1. ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาของศรีลังกา

ปัจจุบันรัฐบาลใหม่ภายใต้ประธานาธิบดีไมตรีपालา สิริเสนา ได้ประกาศใช้นโยบายระยะสั้น ซึ่งเป็นนโยบายหาเสียงที่เรียกว่า 100 Day Programme ที่มีลักษณะของการเป็นนโยบายประชานิยม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ส่งผลให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศมีทิศทางที่ไม่ชัดเจน หากแต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะสั้น

- รัฐบาลศรีลังกา มีนโยบายระยะสั้น 100 day Programme เน้นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระยะสั้น เช่น การลดภาษีสินค้าอุปโภคบริโภค การลดภาษีน้ำมัน ลดค่าบริการการขนส่งสาธารณะ เป็นต้น

- การปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อส่งเสริมให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อลดความยากจนและยกระดับการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเพื่อให้การเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ทันสมัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงระหว่างระบบเศรษฐกิจโดยรวมกับเศรษฐกิจชุมชน

- การปราบปรามคอร์รัปชัน รัฐบาลใหม่ให้ความสำคัญกับการสร้างความโปร่งใส และการปราบปรามการคอร์รัปชันที่สะสมมาตั้งแต่อดีต อันจะนำไปสู่การลดอุปสรรคของการพัฒนาประเทศ และการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งเป็นกลไกในการเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมือง

1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะยาว (ยุทธศาสตร์ฉบับเดิม)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจของศรีลังกาสังคมแห่งชาติศรีลังกาหรือที่เรียกว่า Mahinda Chintana – Vision for the future ได้วางกรอบการพัฒนาไว้ 10 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2549-2559 โดยในปัจจุบันอยู่ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าว ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวยังไม่ได้ประกาศอย่างเป็นทางการ ซึ่งรัฐบาลใหม่ได้ยืนยันถึงทิศทางที่ไม่ได้แตกต่างไปจากอดีตมากนัก โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาวฉบับเดิมได้วางเป้าหมายให้ศรีลังกาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศเข้าสู่บรรลุนิติภาวะ

ตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งส่งเสริมการเปิดการค้าเสรีและการยกระดับของประเทศไปสู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับบน อย่างไรก็ตามก็สามารถสรุปสาระสำคัญของเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของศรีลังกาได้ ดังนี้

- **การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค** ประกอบด้วย ศูนย์กลางด้านการเดินเรือ การบิน การค้า พลังงาน และองค์ความรู้ ซึ่งศรีลังกามีศักยภาพสูงในการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค ในการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ในเอเชีย (Emerging Asian Economies) การขนส่งด้านพลังงานกับประเทศในตะวันออกกลาง กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในแอฟริกา และกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วในตะวันตก

- **การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ** รัฐบาลวางเป้าหมายให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นไปที่ระดับ 4,000 เหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2559 เน้นที่ส่งเสริมการลงทุนให้มีส่วนร้อยละ 33-35 ต่อ GDP ในสัดส่วนดังกล่าวประกอบด้วยการลงทุนของภาครัฐบาลร้อยละ 6-7 ส่วนที่เหลือเป็นการลงทุนของภาคเอกชน

- **การพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ** ขององค์การสหประชาชาติ Mahinda Chintana จึงมีเป้าหมายที่เรียกว่า Mahinda Chintana Goal (MCG) ให้สามารถบรรลุภายในปี พ.ศ. 2559 ด้วยการให้ความสำคัญกับการลดความยากจน พัฒนาระบบการศึกษา ลดภาวะขาดโภชนาการของเด็กและเยาวชน เพิ่มการเข้าถึงบริการน้ำประปาสาธารณะ วางเป้าหมายในการเพิ่มอัตรารายเฉลี่ย (Life Expectancy) จาก 76 เป็น 80 ปี รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้

- **ด้านเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์** ส่งเสริมการเปิดการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) กับประเทศอินเดียและปากีสถาน ตลอดจนข้อตกลงการค้าเสรีระดับภูมิภาคโดยเฉพาะกรอบเขตการค้าเสรีเอเชียใต้ (South Asian Free Trade Area: SAFTA) ความตกลงทางการค้าเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Trade Agreement: APTA) และ BIMSTEC

2. แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. และศรีลังกา (ปี 2559-2561)

แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับ ศรีลังกา ระหว่างปี พ.ศ. 2559 – 2561 โดย สพพ. มีแนวทางในการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับศรีลังกา โดยในระยะแรกให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และมั่นคงบนเวทีเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศโดยเฉพาะความร่วมมือภายใต้กรอบ BIMSTEC ซึ่งการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการจะเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวระหว่างทั้งสองประเทศ อันจะนำไปสู่การเจริญรุ่งเรืองร่วมกันในอนาคต

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี การพัฒนาร่วมกัน การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้กรอบความร่วมมือ BIMSTEC การเพิ่มการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างทั้งสองประเทศ จึงมีประเด็นความร่วมมือในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง สนับสนุนการขยายโครงข่ายและการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบก เพื่อเชื่อมโยงการเดินทางและการขนส่งระหว่างเมืองสำคัญของศรีลังกา รวมทั้งสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายถนนสายหลักและเขตเมืองกับชนบท ซึ่งการเชื่อมโยงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและสังคม

ของศรีลังกา โดยก่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร ก่อให้เกิดการจ้างงานทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งก่อให้เกิดผลอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

2.2 การพัฒนาชุมชนเมือง โครงการพัฒนาสาธารณูปโภคต่างๆ อาทิเช่น ประปา ไฟฟ้า การสาธารณสุข และ ครอบคลุมเมืองสำคัญๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวศรีลังกา

อย่างไรก็ดี หากสาขาความร่วมมือที่มีศักยภาพทั้ง 2 สาขาเพื่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยกับศรีลังกาได้ดำเนินการโดย สพพ. ในอนาคตจะก่อให้เกิดประโยชน์สำคัญต่อการกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ รวมทั้งเป็นช่องทางสำคัญในการส่งเสริมให้เอกชนไทยได้ไปทำงานในประเทศศรีลังกา ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการขยายศักยภาพของเอกชนไทยในภูมิภาคเอเชียใต้ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของเอกชนเพื่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

บทที่ 8 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

บทวิเคราะห์

ติมอร์-เลสเต เป็นประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบความร่วมมือของ สพพ. อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ติมอร์ เลสเต ในระดับรัฐบาลมีความใกล้ชิด ในอนาคตมีเป้าหมายการเป็นประเทศ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asia Nation: ASEAN) สมาชิกลำดับที่ 11 ขณะที่ความสัมพันธ์ระดับประชาชนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อย การลงทุน การค้าและการท่องเที่ยว ยังคงอยู่ในระดับที่น้อย ทั้งนี้ ติมอร์-เลสเต มีการวางยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่ง ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและวางแผนให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนา MDGs จึงมีความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อนำไปสู่ความมั่งคั่งในอนาคต

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ติมอร์ เลสเต รัฐบาลทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ในระดับที่ใกล้ชิดเป็นอย่างมาก เนื่องจากไทยมีส่วนสำคัญในการสร้างสันติภาพในติมอร์-เลสเต ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนให้ติมอร์-เลสเต เป็นสมาชิกอาเซียนในลำดับที่ 11 ทำให้รัฐบาลทั้งสองประเทศมีความใกล้ชิดกัน

เป้าหมายการเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนลำดับที่ 11 การเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนของติมอร์-เลสเต จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากติมอร์-เลสเตเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำมัน ซึ่งมีศักยภาพในการเป็นประเทศส่งออกน้ำมันแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ การเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนจะส่งผลให้การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างไทยและติมอร์-เลสเต มีการปฏิสัมพันธ์ที่มากขึ้น อันจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภูมิภาค

รัฐบาลติมอร์-เลสเต ให้ความสำคัญกับการวางยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี ในการเปลี่ยนแปลงจากประเทศที่มีความขัดแย้งสู่การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา MDGs ขององค์การสหประชาชาติ และยกระดับการพัฒนาของประเทศจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับล่างสู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับบน ประกอบกับติมอร์-เลสเตมีทรัพยากรน้ำมันที่สมบูรณ์ ทำให้รายได้ส่วนใหญ่มาจากการส่งออกน้ำมัน

อย่างไรก็ดี ติมอร์-เลสเต เป็นประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดกับไทย และแนวทางการรับความช่วยเหลือทางการเงินของติมอร์-เลสเต เป็นไปตามเงื่อนไข 2 ประการ คือ (1) ต้องเป็นการกู้ยืมสำหรับ Infrastructure Development เท่านั้น (2) ต้องอยู่ในวงเงินที่ไม่เกินรายได้ที่มาจากกองทุนน้ำมันแห่งชาติ (less than the return from the petroleum fund) ซึ่งในเบื้องต้นรัฐบาลติมอร์-เลสเต ไม่สามารถรับเงื่อนไขการกู้ยืมเงินแบบ Tied Loan ที่เปิดโอกาสให้เฉพาะผู้รับเหมาและที่ปรึกษาจากประเทศไทยประกวดราคา เนื่องจากทางติมอร์-เลสเต จะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นราคาที่ต่ำที่สุด หากไม่มีการแข่งขันจากประเทศอื่นๆ (International Bidding) จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการให้ความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้เงื่อนไขของ สพพ. ดังนั้น ทิศทางความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับ ติมอร์-เลสเต จึงให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างความใกล้ชิด และเก็บรวบรวมข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในอนาคต

เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ สพพ. จะให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากติมอร์-เลสเต มีความต้องการในการพัฒนาในสาขาที่กล่าว ประกอบ

กับปัจจุบันต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อวางระบบและการพัฒนาประเทศ ดังนั้น สพพ. ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ จัดหลักสูตรฝึกอบรมในระดับนโยบายและเจ้าหน้าที่ระหว่างทั้งสองประเทศ

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับติมอร์-เลสเต

1. ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาของติมอร์-เลสเต

ติมอร์-เลสเต มีการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 20 ปี (Strategic Development Plan: SDP) เป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาระยะยาวระหว่างปี พ.ศ. 2554-2573 เพื่อสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็ง ด้วยการเปลี่ยนประเทศจากความขัดแย้งสู่ความมั่งคั่ง (From Conflict to Prosperity) และสอดคล้องเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ตามแนวทางองค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2573 วางเป้าหมายของการยกระดับการพัฒนาประเทศจากประเทศรายได้ปานกลางระดับล่าง (Lower Middle Income: LM) สู่การเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับบน (Upper Middle Income: UM) รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความหลากหลายและทันสมัยในสาขาการเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ โดยสาขาการเกษตรจะส่งเสริมการผลิตเพื่อการค้าทดแทนระบบการผลิตเพื่อการยังชีพ นอกจากนี้สาขาปิโตรเลียม ให้ความสำคัญกับการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ตลอดจนพัฒนาไปสู่ในสาขาอุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream Industry) ส่วนภาคบริการด้านการท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-tourism)

โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาวดังกล่าวประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก คือ การพัฒนาทุนทางสังคม (Social Capital) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development) การพัฒนาเศรษฐกิจ (Economics Development) และยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างสถาบัน (Institutional Framework) ติมอร์-เลสเต มีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญตามยุทธศาสตร์หลักที่ระบุไว้ใน SDP ทั้งหมด 3 สาขา ประกอบด้วย การพัฒนาทุนทางสังคม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาเศรษฐกิจ สรุปได้ดังนี้

1.1 การพัฒนาทุนทางสังคม: การพัฒนาทุนทางสังคมมีความสอดคล้องสาขาการพัฒนามตามเป้าหมายของ MDGs เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวติมอร์-เลสเต โดยแบ่งสาขาความต้องการออกเป็น 5 สาขา การศึกษา การสาธารณสุข การมีส่วนร่วมทางสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในอนาคต

1.2 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน: ติมอร์-เลสเต ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงมีความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ ถนน ท่าเรือ สนามบิน รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาเมือง ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และระบบโทรคมนาคม เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาเศรษฐกิจ การจ้างงาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจของภาคเอกชน

1.3 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ: ให้ความสำคัญในการพัฒนาทางด้านสาขาพลังงานน้ำมัน เกษตรกรรม และการท่องเที่ยว การลงทุนของภาคเอกชนและการพัฒนาชนบท นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างขีดความสามารถด้วยการส่งเสริมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในการเปิดศูนย์เพื่อการเรียนรู้ทางด้านธุรกิจให้กับผู้ประกอบการขนาดเล็กในเมืองสำคัญและเขตชนบทของติมอร์-เลสเต ในสาขาการก่อสร้าง การท่องเที่ยว การสาธารณสุข ธุรกิจการเกษตร และการสาธารณสุข

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างสถาบัน: ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปและพัฒนาระบบกฎหมาย ระบบราชการ การกระจายอำนาจ รวมทั้งการจัดการระบบการคลังของประเทศ เพื่อวางรากฐานไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต

2. แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. และติมอร์-เลสเต (ปี 2559-2561)

แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจของ สพพ. กับ ติมอร์-เลสเต ระหว่างปี พ.ศ. 2559 – 2561 โดย สพพ. มีแนวทางในการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับติมอร์-เลสเต โดยการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่บุคลากรของภาครัฐรองรับกับการเป็นสมาชิกอาเซียน และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างทั้งสองประเทศ รวมทั้งเป็นการทำความเข้าใจและเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการพิจารณาในการพัฒนาร่วมกันในอนาคต

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี การพัฒนาร่วมกัน การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนสาขาความร่วมมือที่เหมาะสมระหว่าง สพพ. และติมอร์-เลสเต ในเบื้องต้น คือการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในสาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐ โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยี ในสาขาที่ไทยมีความเชี่ยวชาญ หรือจัดให้ฝึกอบรมในสาขาหรือหลักสูตรที่ สพพ. จัดให้แก่บุคลากรภาครัฐของประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานของ สพพ. โดยมุ่งเน้นการขยายศักยภาพของบุคลากรทางด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้างโอกาสที่จะขยายความร่วมมือทางการเงินต่อไปในอนาคต
